

Folkluora ansamblē „Virvītē” narē (nu vēršaus): Tuoms ēr Jurga Sadauskē; Ambrasūnienē Rūta, Momkuvienē Vaida ēr Momkus Benedēkts Sudēikiūs (Utenuos r.). 2008 m.

(Atkelta iš 35 p.)

lēs ēr atjautuos nenupērksi. Kad nepradietom ašaruotē, viel isēpīlē medaus...

***

Ēlguokā prisēējē palauktē pakvēitēma ēš puonā Kaje-
tuona, Laumium dvara gspadoriaus, pakuol tas prisē-
taisē ēšpēldītē sava pažada. Je puo sosētēkēma rudini Sa-

lontūsē pana Liodvēka dar toriejē šiuoki tuoki nuora
palaikītē artēmesnē pažinti so tou vīro, dabar tuokēs min-
tis jau anuos galvuos nabsokuos. Juodēniejē karts nu
karta so Kučinskio Jūzopo puo Salontum apīlinkēs, šne-
kiedamuos, dalīdamuos prisēmēnēmās, svarstīdama, kāp
gīventom, je bruolis leistom anā isēkortē katramē nuors
Salontum dvara palivarkē. Bova nusprēndusi būtēnā ten
pasēvadintē puonā Jūzopa, nuors anam aple ton ketēnē-
ma dar nieka nesakē. Solaukusi pakvēitēma važioutē i
Laumius, tuos keliuonēs sovėsam negeidē. Bet bova
prižadiejusi bruoliou, vo ēr nepaduoro būtom pasēdē-
džioutē. Bova induomo ēr pamatītē, kuoks tas Laumium
dvarielis, kāp gīven bajuors Tarvīds Kajētuons.

Bruolis Levuons i vēišnagē taisies dēdēlē okatnē. Matā,
puons Kajētuons žadieje ne tik vaišēs, bet ēr medžiuokl-
lē sotaisē. Žēmē jau išalosi, snēiga dar nedaug, bet žvie-
rium piedas gali aiškē matītē. Ons prišnekēna ēr sesēri
vestēis sava Bierē. Je pati šaudītē nanuories, galies pasē-
veizietē i vīru taikloma, mēkloma, šaunoma. Jug me-
džiuoklē ne tik tam, ka kuoki žvieri nugalabītomi, bet
kad kētum pasēveizietomi ēr savi paruodītomi. Anam
tēp pat bus maluono pristatītē sesē, katra juodēnie ni
kēik ne prastiau ož vīrus. Tad tegol so Magdelē pasētai-
sa tinkamus drabužius juodēniejēmou ēr kon nuors praš-
matnesē vakarou.

Vēsa nedielē Liodvēka so Magdelē koities drabužēnie
ēr skriniesē, pakol vēskon sosēronkiuojē. Pana toriejē
zoikēnuoms pamušta sējuona, katrou lioub apsēvēlktē
žēima, so buobotē i svetius važēniedama. Tarp kētum
pastrajum aptēka buobotēs ēšēigēni rodouji sējuona, dar
puoniuos Gracholskienēs lapu raštās ēššiovēnieta. Pakuol
bova svēka ēr nepastombiejosi, buobotē anou lioub vēlk-
tēis tik i svarbēs ēšēigas važioudama. Liodvēkā ons pasē-
ruodē puotrumpis, bet Magdelē sometē, kāp anon so-
siaurintē ēr paēlgintē: rēk pridortē platiesni aprumba,
vo tas nebus sunkē, diel tuo, ka panelē īr klēina (liekna).
Pri sējuona pritaikē jouda aksuomēni kontušielī ēr dailē
sokluostē gelsvā šēlkēnē skepetelē, katron galies sosegtē
buobotēs paduovēnuoto sēdabrēnē sagtelē. Basēkrapš-
tēniejint pri siovēnē, Liodvēkas galvuo sokuos klausēms,
kažēn, ar buobotē būtom kontēna, matīdama tēp nepa-
vuožnē apsēēnont so daiktās, katrus ana brongēna. Bet
kon bepadarīsi. Jug dabar žmuogaus nebier, vo īr lēkēn
anuo dāktā ēr anēi tor tarnautē gīvēisēms. Tēp bova nu
omžiu, tēp bus ēr tuoliau. Panuos Liodvēkas jaunīstie
nieks perdaug nelepēna pastrajēs, vo dabar ni tuo teik.
Ana diel tuo nasielvartava, nuors kartās lioub pamēslītē,
ka bruolelis galietom kuoki nauji drabuži ēr anā nupērktē.
Apsēvēlkuosi atnaujintās ēr pritaikītas pastrajēs, at-

Atsėdiekavuodams ož šėlta prijemėma, sodarīta galėmībė pavasaruotė pri Alauša, folkluora ansamblis „Virvitė“ koncertoun Sudeikiu miestelė (Utenuos r.) žmuonėms. 2008 m. vėršou – Songailienė Loreta, Gaubitė Margarita ėr Zajančkauskis Valdis

sėstuojuosi prieš zelkuorio, toriejė pripažintė, ka vėskas pri-tink. Je matītom buobotė, rasiet pasėdžiaugtom sava anūkės šaunomo. Liodvėka pamėslėjė: vo rasiet tēp pasėšvėitusi igaus buobotės linksmoma ėr „šarma“ – tēp nabaštėkė lioub ivardintė sogebiejėma vėsėms patėktė. Tad so palėngviejėmo tus prašmatnius pariedus sosėkruovė i keliuoniū skrinė, katruos vėita bova didliuojė važė galė.

Ėr liekė pana Liodvėka tame didlėjėmė važie so Gorskiu herbo ont doru apsnegto vėiškelio par laukus, pru pakelie pasėtaikontius žmuonieliu gīvenėmus, pruo bėrštvinus so apšarmuojosės alksnės ėr beržās. Pana siediejė tėisi ėr pasėtėmpusi. Kuojės bova īsoktas i kailio pamušta sėjuona ėr apkomšītas šėlto gūnė. Apsėvėlkusi vuovėriūm kailėnātės, apsėmuovusi tuokė pat keporėlė so prisegto plunksno, pėrštėnietas ronkas sosėkėšusi i mupta (muova), šaltė nejota, tik džiaugies žemo žėimuos saulė ėr nematituoms vėituoms. Sene bebova kor nuors tuoliau ėšsėkielusi ėš nomum, ėr šėn mėnota nikėik negailiejuos, kad važioun i Laumius.

Tarvīda Kajetuona tievuonėjė, apaugusi miediu sėino, pasėmatė ėš tuola. Puonu paluocios pasėroudė besous medinis, žems bodinks so apvalės onžoulėnės stolpās pri paradėniu doru. Kėims ožtektėnā platos, ka karietas ar važė be varga galiptom privažioutė pri gonku, bet kuo nuors prašmatnesnė anamė matītė nabova. Pašaliūsė palei parkana stėrksuojė krūmā. Liodvėka spiejė, kad anėi gal būtė jazminā ar erškietruožės.

Svetium pasėtėktė atskobiejė pats puons Kajetuons, ožsėmetės ont petiū strielčiaus barva. Ėštėisė ronka nušukosem nu arklė Levuonou, vo paskiau abodo priėjė pri važė, kadpadietom ėšlėptė panā Liodvėkā. Puo pa-

sėsveikėnėma ceremuonėju ož paronkės īvedė anon i nedėdėlės gonkas, ėš tēn – i pakajo, kor svetium laukė kėtė tum nomum gīventuojė: stombi muotrėška so balto kiko, ėštīsė jaunėkātis ėr daili panelė. Tatā bova puona Kajetuona vākā – Muotiejos ėr Matilda so puonė Stanislava, mosiet gaspaduoriaus gėmėnaitė, katra dabar gluobuojė vākus ėr rūpėnuos nomās. Pasėsveikėnos,

(Nukelta i 38 p.)

(Atkelta iš 37 p.)

Liodvėka so Magdelė bova palīdīetas i šelta kombarieli kėtame nomum galė ēr palēktas pasēlsietė ēr apsēgerbtė puo keliuonės. Pakajava mergelė atnešė erbetas so ožkondo. Anon atvedusi puoni Stanislava meldė pasēstėprīntė.

Vīrā šormoliava kėimė, taisīdamuos i medė. Skalėjė šonis, trīpė ēr žvingava arklė, pajotėn, ka gaus palēnktėniautė. Varuovā miegėna ragum ēr tarškīniu skardoma. Liodvėka pamėslėjė, ka rēktom bruolė paklaustė, a tuo kavalkaduo bus muotrėšku. Jego nē, ēr ana nenuorietom juotė: vīrā bus ožsėjimėn, kon ana vēina tēn dērbs? Tus svarstīmus nu traukė puonė Stanislava:

– Rasiet panelė tēp pat pageidautom juotė i medė? Matā, mūsa Matilda geid medžiuklė pamatītė. Mon būtom droušiau, je ēšleistiuo ne vēina. Puons anuos tievs sakė, ka medžiuklie bus dvė puonu puoras ēš sosiedu, bet tēkrā tuo nieks nažėna. Aš sakītiu, ka paneliems juotė rēktom par pėitus, katrus vēšem i medė.

Tuoki tvarka tēka ēr panā Liodvėkā. Kelės šaltas adīnas pralėdos keliuonie, tēp gerā bova pasiedietė jaukemė kombarielie. Tad pasėvaišėnusi erbeto, pakvēitė atėtė panelė Matilda pasėšnekietė. Klausėniejė anuos aple mėška, katramė vīrā medžiuos, aple sosiedu dvarus ēr šeimīnas. Matilda pasėruodė besonti šneki ēr govi mergelė, nikėik nesėbaimėnonti lig tuol nematītas Liodvėkas. Ana papasakuojė, ka medžiuklės vēita īr netuolėj Barstītiu, ka ton medė nu senuovės vadėn Poukės gėrė. Esonti ana dėdėlie ēr tonkī, tad vēskuo tēn gali rastė: žvīerium vēsuokiū, vasara ougu ēr grību būn i valės, diel tuo anum šeimīna ēr kėtė sosiedā tēn sovažioun grībautė, ougautė ēr rėišotautė. Puo tam nusėgaun pri opės ar kuokė nuors ežerālė, pasėmauda, pavalga, vo je būn graži pagada, pabūn lig vakara... Liodvėka klausies švīpsuodama. Anā patėka bajuora Tarvīda doktie. Daili paveizietė, govi pašnekietė, augusi tarp mėškom, laukum, kalnum, sveta dar nesogadinta, pasakuojė vēskon iš šėrdėis, džiaugdamuos, kad anuos klausuos. Liodvėka jota, kad mergātė sied so anou, sovėsam nesėrūpindama, kāp atruoda, nebėjuodama, kad anon ēšjouks ar prikėš kon nuors – mergelė bova patėkli ligo mažos vāks.

Vėdordėinie ēš dvara pajodiejė kelė važė. Vėinamė siediejė puonė Stanislava so kamerdėnerio, kėtūsė – tarnā ēr vėriejė, apsėkruovėn poudās, katėlās, krežės ēr rišelės, katrūs bova sokrauts pravėnts ēr stuotkā, ka medžiutoujė ēr kėtė svetė galietom kāp reikint pasēstėprīntė. Paskou važius juojė Liodvėka so puona Tarvīda vākās. Pamatėn atvažiou-

Mes – iš Akademėnė Žemaitiu jaunima korporacėjės „Samogitia“ folkluora ansamblē „Virvītė“. Nu vėršaus: Momkus Benedėkts, Songailienė Loreta, Bugaitienė Kristina

jėntius, kelė vėrā pasveikėna anus, šaudėdamė ėš strielbu. Jau degė laužielis. Ont snėiga driksuojė eiliems sogolditė zoikė, lapės – medžiouklės laimėkis. Raitelė nušuoka nu žėrgum, ėr greitā isėmaišė tarp kėtū. Puons Kajetuons prėstatėniėjė Liodvėka sava kaimėnams, tarp katrum bova puonė Navidanskienė Izabelė ėš Barstitiu, puonā Strumskė ėš Poukės ėr kelė kėtė svetė. Vėrā džiaugies, ka medžiouklė gerā pavėka: krėta bėnt poura dešimtium zoikiu ėr lapiu, vėins dėdėliausis šerns so jouduoms ėltiems, katron pašuvė puonātis Levuons, tad anam daugiausė ėr pagėrėmu atėteka. Bet bruolis bova laimings ne tik diel tuo. Ons pasakuojė Liodvėkā, kad matės brėidi so poikės ragās, tik nieks i anon nepataikės. Ožtat radės eglinė dėdėliausius brėidė ragus so vėso kaukuolė – matit, nabags rojuo bova sobadīts, vo rasiet ėr ėš senatvės ėštėisės kuojės.

Pakuol vėsė šormoliava aple lauža, tarnā patėikė pėitus. Paprastė valgė, sotaisitė dvara kokuoriaus, Liodvėkā pasėruodė dėdlė skanė, rasiet diel tuo, ka laukė pri lauža, rasi diel tuo, kad vėsė medžiouklė bova gera ūpa. Puons Kajetuons vėrus vaišėna arielko, puoniuoms siulė ėš Klaipiedas parvėžta rauduona vėna. Liodvėka stuoviejė pri lauža, džiaugdamuos nu anuo sklindontė šėlomo ėr lėipsnum plastiejėmo, kumet pri anuos atėjė puonė Izabelė so Matildo ėr pasiūluojė pajuodėnietė puo apėlinkės. Napartuoliausė esous didliesis Barstitiu kūlis ėr Alkas kalns so naožšalontio šaltėnio, katrum panele Liodvėka tikriausė nier matiosi. Žėnuomās, žėima tuo gražoma nedaug – medė ba lapu, laukā puo snėigo. Bet žemė jau gerā išalosi, viepūtiniu dar nier, tad žėrgā nepavargs. Pajuodėnietė pasėšuvė ėr Tarvėdātė so puoniuos Nevidanskienės doktėrimis. Liodvėkā atruodė, ka atsėsakitė nepaduoro. Tam pritarė ėr bruolis, diel vėsa pėkta karta so muotrėškuom pasiūsdams ėš sava būrė puora vėru. Pakuol apveiziejė vėsas induomesnės vėitas, pana Liodvėka geruokā pavarga – nabova pratusi ėlgā rėstė juotė. Tad ont gala paprašė, ka kompanėjė nebgrėžtom pri lauža, vo soktom tėisė i Laumius. Tam pritarė ėr puonė Izabelė, sakėdama, ka jau ėr medžiouotuojė bus ėš pamėškies ėšjuojėn.

Grėžos i dvara, i ton šėltouji kombarieli, pana Liodvėka pasėjota pavargusi ėr sostėrusi nu šaltė. Staigė panuoriejė atsėrastė Salontūsė, sava pakajou, nusėmestė kailėnius ėr vėso ėlgio ėšsėtėistė luovuo. Pikteliėjė pati ont savės, kad ožsėgeidė neėšpėlduomu dalėku. Magdelė laukė anuos, ėštaiusius ont krieliu ėšėigėnius drabužius. Nutraukusi nu panelės kuoju ke liuoniu korpės, šėltās delnās trėnė sostėrosės pėedas, pakuol tuos atsėlėda. Iveikusi savi, pana Liodvėka apsevėlka atsėvėž-

(Nukelta i 40 p.)

Mes – iš Akademėnė Žemaitiu jaunima korporacėjės „Samogitia“ folkluora ansablė „Virvītė“, mūsa vāka, artėmiausė žmuonės. Nu vėršaus: Sadauskis Žilvėns, Songailienė Loreta, Valančiauskātė Anelė, Valončiauskienė Milda, Valončiauskis Duonats, Momkutė Gabrielė, Zajančiauskātė Adelė

Folklora ansamblē „Virvītē” naujē 2008-ūju metu kūribēnē sezonu atēdarīms žornala „Žemaitiu žemē” redakcējuo. 2008 m. rogsiejis

(Atkelta iš 39 p.)

tus pastrajus, apsiavē lengvās batelēs. Magdelē atruodē, kad Liodvėkā rėk eš naujē sošokoutē plaukus, matā, kouds puo keporē bova sosmegēs ēr ešsėdraikēs. Liod-

vėka dūsaudama pasėdevė tarnaitēs valē: „Rėk pakėntietė, rėk pakėntietė, jug negalio priš svetėmus pasėruoditė kap kuoki laumė“. Vuos anuos spiejė apsėtvarkitė, ka atejė Levuons so puono Kejėtuono vestėis Liodvėkas pri stala.

Didėjemė pakajou, katron salė vargo ar galiejė pavadintė, svetė jau bova sosėrinkėn. Liodvėka so Levuono pasvadėna šalėp nomum šeimininka. Pri kėta anuo šuona siediejė puonė Izabelė so kaimīnās ar gėmėnaiteė, katrum Liodvėka nepažėnuojė. Tuolėmājemė stala galė bova sosėspėitusi jaunūmenė – Tarvīdokā so sava vėinmetēs. Tarnā zojė aplinkou stala, nešiuodamė valgius ēr pėlstīdamė vīna ar stėpresnus gierėmus kuožnam pagal nuora. Pėrma eštarmė, žėnuomās, pasakė nomum gaspaduorios, džiaugdamuos tou laimingo dėino ēr malounium svetium būrio, pagerbosio anuo skrumnė boveinė. Liodvėka klausies nulėdusi akis, idiemė sekė puona Kajėtuona kalba ēr toriejė pripažintė, kad ons šnekiejė sklondė, žuodiu naprītrūkdams ēr nepasakīdams nieka nerėkalinga. Pabaiguo ons vėsum paprašė pakeltė taurės ēr ešgertė. Kėimė bova gėrdietė pīškėnont eš strielbu – tatā jiegerė, laučėjė ēr varuovā šaudė puonu garbė. Vėskas vīka kap vėsumet panašīū dvarieliu baliūsė. Svetė valgė, gierė, vėins kėts, šeimėninka paprašīts, sakė prakalbas, bet tuokiuos linksmībės ēr valės, kap pri lauža, če nabova. Panelė Liodvėka ton jota vėso kūno, tad gūžies ēr vės galvuojė, kāp rėks kelės adīnas ešsiedietė so tās svetėmās žmuonīm. Jug diel anuos ēr bruolė bovėma tēi žmuonelė jautas ligo sogautė. Pėrma karta sosiedėn ož stala so kašteliuona palėkuonēs, anėi naėšmana ni kon šnekietė, ni kāp apsėtė pri tuokium vuožnum svetium. Matīt, kėrb anum galvuos baimė ēr nuolonkoms priš aukštesnius ož savi, matīt, spaud gieda diel nepertekosė sava gīvenėma ar nugostavėms, ka tas ožkompė balios palėks prastus prisėmėnėmus pakvėistėisėms. Anodom so bruolio rėktom palaikītė bendra kalbas. Levuonou tas vīka nebluogā, vo Liodvėka negaliejė savės parlaužtė, tad tiliejė, akis i turielka nudūrusi, valgi knebėniedama.

Bet eš palėngvo nu stėklum, ragum ēr tauriu kėlnuojema svetė apkaita. Eš palėngvo klegesīs pripėldė ožstaliēs toštoma. Jau šnekiejė terp savės puo do, puo tris, galvas sokėšėn, kou tuoliau, tou tronkia. Liodvėka dabar atsėtėisė ēr pruo primerktas blakstienas stebiejė parauduo-navosius veidus, sožėbosės akis, žiuopčiuojėntės bornas. Kāp tik tumet puons Kajėtuons, atsėstuojės so pėlno taurė, paprašė vėsus aptėltė ēr pradiejė tuokė eštarmė:

– Nuorietiuo šin vakara žemā nosėlėnkktė anuos malunibė panelė Liodvėkā, diekavuodams, ka nepabūga tuolėmuos keliuonēs ēr teikies pagerbtė šius nomus sa-

va apsēlonkīmo. Dēdlē geistiuo, ka švēisiuojē panelē ēš Laumium ēšsēvežtom maluonius prisēmēnēmus ēr atsēlonkitom šiūsē nomūsē tonkia. Tad prašau guoduotēnus svetius pagerbtē švēisiausē panelē ēr ēšgertē i anuos svēkata.

Pri stala siediejē svetē, brazdindamē krieslus, tarškin-damē stuotkus, soscata atsēstuotē. Vēins kēts sošoka „Vivat!“. Klausīdamuos puona Kajetuona žuodiu, Liodvēka rauduonava ligo kuoki ouga, vo, vēsēms stuojēntēis, pamēslējē, ka būtom dēdlē laimē šiuo muomēnto prasmeg-tē puo žemē ar bēnt jau puo stalo. Bet ēr anā teka atsē-stuotē diel tuo, ka puons Kajetuons tēisē sava taurē sosē-daužtē. Kētē artiau esontis svetē sēikē tuo patēis. No, ēr kas anā belēka darītē? Reikiejē atsēstuojos padiekavuotē nomum šeimēninkou ož pakvēitēma ēr maluoni prijie-mēma, ož galēmībē pamatītē Laumium dvara ēr poikēs anuo apīlinkēs, ož pažinti so maluonēs anuo vākās, īpa-tingā so panelē Matildo, kontrē draugavosē so anou, ēštē-sa dēina. Liodvēkas žuodē davē dingsti viel pripēldītē tau-rēs ēr šin karta ēšgertē ož jaunūmenēs svēkata ēr laimē.

Puo nekoriuo laika tvarka ožstalie pradiejē ērtē. Vē-ins šaukē šnekiedams, nedēdlē beveiziedams, ar kas anuo klausuos, kēts knapsiejē, galva vuos ne i tuo-rielka nulēdēs. Ton stebiedams, puons Kajetuons vīrams pasiūluojē rinktēis šalēp esontemē pakajou pa-rūkītē ar tabuoka pašniauktē, vo rasiēt ēr ēštē i kēi-ma pagado pasēdžiaugtē, grīna uora ikvieptē. Tou tarpo anuo maluoniuojē pagelbininkē puonē Stanis-lava pakvēitē puonēs, panelēs ēr vēsus kētus nuorēn-tius pakaštavuotē patiuos keptum pīragu so erbeto ēr kafējē. Pasēnauduojusī sombrūzdīo, Liodvēka nuo-riējē sproktē i anā skērta kertē pas Magdelē. Bet pa-biegtē nu vēsum nepavīka. Priejusi puonē Stanislava pakvēitē anon pri erbetas. Liodvēka diekavuojē vēsēp nu tuos priedermēs ēšsēsokēniedama, sakīdama, ka nuor bēnt mēnotā pabūtē vēina ēr netroksēnti atētē... Vo puonē Stanislava pažadieje par ton laika pakluotē panelē luova, ka galietom ēšsētēistē ēr pasēlsietē puo tuokiuos neramiuos dēinuos. Panelē Liodvēka viel die-kavuojē, tvērtindama, kad ana nier pavrgosi, tik nuo-rietom šēik tēik atsēpūstē. Ēšlēdusi Stanislava, jiemē soktēgalva, kāp prišnekintē bruoli, ka greitiau važio-utom atgal i Salontus. Teisībē pasakios, Levuona ke-tēnēmu ana nežēnuojē. Taisontēis i keliuonē, ons nei-aiškēna, ar nakvuos, ēšsētarē tik tēik, ka „bus matītē“. Bet dabar Liodvēka nuoriejē kuo grētiaus ēštrūktē ēš tuo toštē šormolē, ēš apsēgiērosiu draugējēs. Žēnuojē – jēgo ēr atsēgols, vēs tēik neožmēgs. Tad pasiuntē Magdelē soēiškuotē ēr atvestē bruoli.

Tarptautēnēmē folkluora festivalie „Baltica 2008“ koncertoun „Virvītēs“ folkluora ansamblis (šuok Leliuga Andros ēr Gaubītē Margarita)

Levuons pasēruodē ēšrauduonavēs ēr linksmos.

– Kāp jautas mona guoduotēna sesē?

– Bruoli Levuonā, – rimtā ēštarē Liodvēka, – būk maluonos, padarīk tēp, ka aš galietiuo ēšvažioutē nomēi.

– Žēnuomās, ēšvažiouši, sesē. Vēsē ēšvažiousem. Bet tēp onkstēi kēltē nepaduoro. Ēšgersem dar kafējēs so pīragās, matiau, puonē Stanislava tou rūpēnas.

– Ak, Leo, – melstē meldē Liodvēka, – būk tuoks gers! Mon ožteka tuos komedējēs pri stala. Nebnuorio nieka matītē, nieka sotēktē, so nieko šnekietēis. Aš pavargau... Tēik pavargau, ka galio apsēašaruotē vēsēms matont. To sugebi vēsus rēkalus poikē sotvarkītē, tavēs klausīs, tavēs napasmerks, – ikalbēniejē anou sesou.

Matit, Levuonou anuos meldēms pasēruodē rimts.

(Nukelta i 42 p.)

Gedimins, Kristina, Gildė Bugaitė. Iš cikla „Mūsa vākā“

(Atkelta iš 41 p.)

Pagalvuojės atėtarė, ka paprašīs puoniuos Stanislavas saldės vaišės atneštė čė, i kombarioka. Vo pats tou tarpo lėips pakinkītė arklus ėr ėšlės abėdvė muotrėškas. Diel vėsa pėkta pasiūs puora raitum vīru, strielbuoms ginkloutu, matā, pakelie gal pasėtaikītė vėlkum ar kuokium razbaininku. Vo puonou Kajetuonou pasakīs, kad sėsērė ožejė mėgrenas priepoulis, ĩprasta bajuorėška stuona muotrėškūju lėga...

Ēr Šėtā dėdiesis važis, vuos vuos keli sėikdams pavazuoms, viel liekė par baltus laukus, tik jau i Salontum posė. Pana Liodvėka viel siediejė anamė, i sėjuona ėr gūnė ivīniuotoums kuojuoms, lig ausum ožversto kailėnātiu apīkaklė. Naktės bova tiki, dongos prižemiejės..Pruo debesis kumet ne kumet lioub kīštelietė pėlnatės. Linksmībiu šurmulis ėr šaudīms nutuola, aptika. Tėn lėka žmuonelė, savāp laimingė so sava mėško, pėliams, kūlės, steboklingās šaltėnės, pasakuoms aple laumės ėr nelabūsius... Pana Liodvėka šėrdie jota, kāp tvėrtā anėi ĩr prisėrėšėn pri tum vėitu, katruos gėmė, auga ėr daugkas vėsa sava omžio nugīvena. Kāp anėms ėr ne-

Aš eso Vilios ėr mon jau trīs metokā...

pakīrst tėi patis vaizdā, tuos patės vėitas, tėi patis ožsėjėmėmā?! Jug puonātė Tarvīdātė nier bovėn ni Mintaujuo, ni Klaipieduo, našnekont jau aple Vėlnio. Bet klausīdamuos jaunosės Matildas, Liodvėka naėšgėrda, ka ana diel tuo sielvartautom. Kad pri tuokė padiejėma priprastomi, matīt, rėk gīventė ėlgā vėinuo vėituo, nesokont galvuos diel pasaulė, katruo to nesi matės. Pagalvuojusi aple savėm, Liodvėka toriejė pripažintė, kad ana jau ĩr pagadinta. Ana truoška tuo nematīta pasaulė. Tik bieda ta, ka tėn papoulusi, pasėjota svetėma, nerėkalinga, pajoukuos verta... Līgindama sava gīvenėma so kėtum žmuonium skrumno būvio, peikė savi: kuo ana biedvuojės, ka Salontūsė pakīriejė, kad tėn ĩr liūdņā ĩr prastā? Ar ne pati kalta, ka žmuonium neėiška, nemuok so anās draugutė, neapveiz artėi esontiū poikium, vėsėms žėnuomu vėitu?

Keliuonė žėimėško kelio atviesėna ikaitosė panuos galva, sluopėna ėr sklaidė ožplūdės sunkės mėslės er bjauri ūpa. Atsėmindama nesenė matītus vaizdus puona Kajetuona dvarė, daugeli dalīku jau galiejė vertintė ramiau. No, kad ėr ton sava ėštarmė pri stala. Dabar pamėslėjos, anā nebatruodė, kad būtom šnekiejusi nevīkosė ar ne

Iš kairies: Lėipa ɛr Adelė. Iš cikla „Mūsa vākā“

vėituo. Juk ne tas šnekiejėms anā ūpa pagadėna. Vėskon sojaukė puona Kajetuona elgesīs. Pabengusi sava kalba, pamatė, ka gaspaduorios, sojiemės par dėlbi anuos kairė ronka, kel aukštın. Ɛr tik pajotusi anuo oustu dīgoma ont pėrštu, sosėvuokė, kad ons bočioun anus. Pana sogniauzė pėrštus ɛr vuos sosėlaikė so pėktomo neatpliešusi ronkas ɛš vīrėška letėnas. „Tuo tik ɛr betrūka!“ – pamėsljė, grėtā siesdamuos. Kuoks nelabāsis anon pakosujė stuotėis? Jug galiejė siedietė kap siediejusi. Paveiziejė skersuoms i bruoli. Tas švīpsuojė, nuusi pakielės, ɛr laikies sava krieslė kaip īdėigts. Tiktā tumet, ka ožstalie vėsė šėik tėik apseramėna, Levuons atsėstuojojė ɛr paaiškėna, ka anuo sesė īr tiki ɛr skrumni asaba, ɛr tuoki vėsūm anā ruoduoma pagarba tėkriausė pasėruodė nepelnīta. Bet ons džiaugas, kad sesė pati pasakė žuodī kėta garbėms svetems, kas ruoda, ka vėišnagė šiūsė nomūsė anā ir maluoni.

Ton vėskon prisėmindama, panelė Liodvėka joukies ɛš sava pasiotėma ɛr miegėna soprastė, diel kuo tas vėskas tėp sojaukė anuos dūšė. Jug daugībie baliu ɛr sojėmu, katrūsė anā teka būtė, vėsuokium kalbum ɛr nusėšnekiejėmu bova gėrdiejusi tėik ɛr tėik, ronkas – ɛr ne tik ronkas – bočiuojėntiu vīru tėp pat natrūka. Bet tən ana lioub stebietė tas komedėjės ɛš pašalies, kartās joukdamous, kartās pėktindamuos. Matā, kāp negal ɛš žmuonium čīdītėis. Dabar pati tuokemė padiejėmė atsėdūrė! Vėskas dar būtom posė bieduos, alė tėi dorou oustā...

Liodvėka atsėdoksiejė ɛš gėlomuos. Jug ne tuokė artoma ana truoška. Atrėmtė galva i patėkema vīrėška pieti, stuovint prisėglaustė... ɛr jostė, kad tor apsauga vėsūsė gīvenėma vargūsė, ɛr žėnuotė, ka nier vėina, ka nikumet nabus palėkta, apgauta... Tuo dabar nier. Rasiet, nikumet ɛ nabus. Bet kas anā gal oždraustė aple ton galvuotė?

Tad ar verta bova trėnktėis i Laumius? Mosiet, verta... Vėn diel tuo, ka pajostom, kuokėi mīlė īr nomā. Šėtā parvažious i sava kampa, īprastā kveponti, šelta, rītuo, tikė atsėkielusi par parkanūzingsnius i bažninčė, rasiet pasėšauks puona Jūzopa pasėšnekietė. Rasiet atsėsis pri klavesina, kad prisėmintom vėina kėta jaunīstės meliuodėjė. Ɛr tėkrā pasėvaišins tabuokas žiopsnelio, puo kam galies paskaitītė knīnga ar naujėji kalėnduorio.

Kėta dėina puo keliuonės panelė Liodvėka atsėkielė vielā. Atsėgolusi ɛlgā nėožmėga diel tuo, kad kuojės bova sostīrosės i leda. Ožsnūda tik paritie ɛr sosapnava omžėnatėlsi buobotė. Ruoduos, atsėdūrė keistamė bodinkė, ligo jaujuo, ligo svėrnė. Ons bova be lobum, rasiet diel tuo atruodė dėdėlė aukšts. Baltava naujė eglėnė kazėla, puo katrus ont stuurum šniūru kībuojė paveikslos. Asluo stuoviejė kelė soulā. Ont vėina siediejė kosko apsėsiautusi muotrėška. Nežėnė diel kuo Liodvėka nučjė ɛr atsėsieda šalėp anuos. Tik tumet atpažėna, ka tən sied anuos babunėlė, laikėdama ronkuos tabuokerka. Grīžteliejusi i Liodvėka, apsėdžiaugė

(Nukelta i 44 p.)

(Atkelta iš 43 p.)

– Kāp gerā, vākāli, kad atejē.

– Sakīk, babusia, kor če vedvē esav? – nikēik paklausē Liodvēka.

– Esav vedvē naujuojie Muosiedē bažninčiuo. Matā, ontā švēnta Jūzopa abruozds pakabīnts.

Liodvēka pažvelgē i paveiksla, kibonti ont šniūru. Bet nikuokē šventuojē nematē. Bova tēn numaliavuots možēks, apsevēlkēs pēlko ēlgo jopo, so ablio ronkuosē.

– Kad mon ta vēita sovēsam nepanaši i bažninčē, – pasakē Liodvēka buobotē.

– Ēr mon nepanaši, – prītarē ta. – Bet če tēkrā ka īr Muosiedē bažninčē. Jug pati matiau, kāp anon pradiejē statītē, ēr ketoris šimtus muštēniu taleriu fundējau anā. Tik diel kuo anuos nikāp nebēng statītē? – sielvartava buobotē ēr pradiejē krapštēnietē sava tabuokerka. – Sovēsam tabuoka pabēngiau. Ar to kartās, vākāli, netori pri savēs bēnt biški tabuokelē?

– Ne, babunēlē, netorio. Bet ar valno bažninčiuo ap-
lēt tabuoka šnekietēis?

– Teisībē sakā, vākāli, nevalno. Bažninčiuo rēk puotērus kalbietē.

Ēr buobotē pradiejē melstēis:

– Tievē mūsa, katros esi dongou, švēnts Tava vards, atēk karalīstē Tava, būk valē Tava, būk valē Tava, būk valē Tava...

Panelē nusēdīvējē: diel kuo buobotē vēs tus patius žuodius kartuo, negi būtom puotērus ožmēršosi?

Bet buobotē ligo skaitē anuos mintis:

– Neprasēmanīk, naožmēršau aš puotēru. Kalbiek karto so monēm, diel tuo, ka neožēlga tuo tau patē dēdēlē rēks...

Liodvēka nuoriejē paklaustē, diel kuo rēks, bet ne-
bspiejē – atsēboda.

Vēsa dēina neēšejē anā ēš galvuos tas sapnos. Pērma karta puo buobotēs smertē anon sosapnava. Ēr kon galiejē reikštē pasakīms, kad anā puotēru patē rēkēs? Kas galietom ton paaiškintē? Atsēmēnē puona Jūzopa žuodius: susapnousi buobotē tumet, ka rēks anuos patarēma ar pagelbas... Nē, tor anā sosētēktē ēr pasēšnekietē so Jūzopo. Tik ka dēinuos jau mažā belēka, nabsospies šin vakara. Rītuo, ka Magdelē atēs luovas kluotē, lēips pašauktē puona Jūzopa i parka, abodo pavākštīuos, pa-

sēšnekies. Juodēnietē pana nenuoriejē – kuojēs ēr nogara tebskaudiejē nu vakarīkštēs.

Tad, atejos Magdelē, prašneka aple sava nuora sosētēktē so puono Jūzopo.

– Kažēn, ar pavīks? – suabejuojē Magdelē. – Anuos maluoiībē panelē dar nažēna, ka puons Jūzops serg. Dvara muotrēškas pasakuojē, kad ēš luovas nebkel, ni vākštīuotē, ni šnekietē nebgal. Bova ēš Nasrienu liekuorio parvēžēn, bet tas būk tatā sakēs, ka konega parvestom. Vo ons pats nikuo padietē nebgal...

– Rītuo eisio aplonkītē lēguona. Gausi moni palīdietē, Magdelē.

– Kāp panelē prisakīsi.

– Rītuo iš rīta abēdvē nueisiav ont Mēšium, pasēmelsva ož Jūzopa svēkata. Vo grīždamās ožsoksiav i anuo bota.

Dar neprašvētos Liodvēka atsēboda nu varpa skombiejēma. Skobēnās šuoka ēš luovas: tuo tik betrūka, kad Mēšēs prameiguotom. Žvilgteliejē i dzieguorio. Tas ruodē ketvērta adīna rīta. Vadēnas, skombēna ne Mēšiuoms. Ana dar kēik pasēklausē, bet nieka nabgērdiejē. „Matit, prisēsapnava“, – pamēslējē viel goldamuos..

Šēšta adīna Magdelē prisēstatē pri panelēs palīdietē anou i bažninčē.

– Rēktom ožētē i vēralēnē, pajimtē kon nuors skanesnē lēguonou, – balso pasakē panelē Liodvēka.

– Kad jau nabrēk, maluoninguojē panelē. Puons Jūzops šiou nakti pasēmērē, omžēna atēilsī anam. Gers bova žmuogos...

Liodvēka pajota, kad aptema anuos akis ēr galva pradiejē soktēis. Stuo viejē nejudiedama aslas vēdorie. Stuo viejē ēr jautē, kāp dar karta vēskas, kas geresnē bova anuos gīvenēmē griūn. Puona Jūzopa nebie... Nabrēks anā ni palivarka, kor galietom tvarkītēis karto so anou. Nabibus ē pasējuodēniejēmu, šērdingu pašnekesium. Kāp dabā rēks pradietē viel kēbtēis i gīvenēma? Ar ana pati īstēngs kon nuors pakeistē sava liekēmē tēp, kap nuorietom? „Būk valē tava... Būk valē tava...“ – sapnē zērdietē žuodē vēs skombiejē ēr skombiejē anuos galvuos, parsēpindamē so varpum dūžēs.

Vērš Salontum miestalē ēr dvara valdumā sirdē briesko rūškans žēimuos rīts...